

Спецификација предмета за књигу предмета			
Студијски програм		Основне академске студије права	
Изборно подручје (модул)			
Врста и ниво студија		Основне академске студије	
Назив предмета		Увод у право	
Наставник (за предавања)		Проф. др Марко Трајковић	
Наставник/сарадник (за вежбе)		Сарадник у настави Анђела Трајковић	
Наставник/сарадник (за ДОН)		Проф. др Марко Трајковић	
Број ЕСПБ	9	Статус предмета	обавезни
Услов			
Циљ предмета	Циљеви предмета су: постизање, развијање и усвајање општих научних и основних теоријско-правних сазнања о праву и држави, овладавање уводним правним појмовима о држави и праву, као и општим и посебним методама истраживања и изучавања државе и права, поступцима и процесима истраживања теоријско-правних принципа и установа, усвајање основних сазнања о примени права и законитости као и тумачења правних норми и њиховом применом		
Исход предмета	<p>Савладавањем програма предмета кроз планиране активности и облике наставе/учења, очекује се да студент:</p> <ol style="list-style-type: none"> схвати настанак, структуру и суштину државе и права; овлада основним правним појмовима, као и њиховим елементима и врстама; стекне способност теоријско-правног промишљања и аргументованог расправљања о правно-теоријској проблематици; усвоји основна теоријско-правна сазнања о примени права у реалним друштвеним односима и, у оквиру тога, овлада вештином тумачења правних норми; усвоји основна сазнања о теоријским схватањима државе и права и стекне способност апстрактног и критичког правног промишљања права и државе 		
Садржај предмета			
Увод			
Појам и предмет Увода у право, метод Увода у право; Однос Увода у право и филозофије права.			
Појам државе			
Држава као друштвена појава и потреба; Теоријско-правни развој појма државе; елементи државе (државна територија, становништво и власт); функције и промене државе.			
Државна организација државе			
Како је држава организована; појам државне организације и начело хијерархије; улога службених лица у државној организацији; појам и врсте државних органа; разликовање главних власти у држави (законодавна, извршно-управна и судска власт).			
Облици државе			
Од представе идеалне државе до реалности; облици владавине (појам и врсте монархије и републике); облици политичког режима (аутократија и демократија – појам и врсте); облици			

државног уређења (јединствена држава и савези држава) и облици државне власти (јединство и подела власти).

Појам права

Развој права кроз правно-филозофске мисли; узроци настанка и корен права; делатност стварања права и друштвени и правни поредак.

Правна норма

Друштвене норма; појам и структура правне норме (хипотеза диспозиције, диспозиција, хипотеза санкције и санкција); улога друштвених и правних норми и класификација правних норми.

Правни акт

Појам правног акта; форма и садржина правног акта; хијерархија правних аката; неслагање унутрашњег акта са његовим спољашњим изразом; појам и врсте извора права (устав, закон, законик, општи подзаконски правни акти, општи акти друштвених организација, уговорно и обичајно право, судска пресуда, правна наука); појам и подела појединачних правних аката; вредности као извор права; важење и законитост правних аката.

Правни однос

Појам и елементи правног односа; правни субјекат – појам и врсте (физичко и правно лице); правни објекат; субјективно право (појам и врсте субјективних права, начини остваривања и злоупотреба субјективних права); правна обавеза – појам и врсте; правне чињенице, правне претпоставке и фикције.

Примена права

Појам и врсте примене права; процес примене правне норме; појам, предмет и субјекти тумачења; средства тумачења (језичко тумачење, логичко тумачење, дословно, проширено и сужено тумачење, систематско тумачење, историјско тумачење, циљно тумачење); методи тумачења правне норме (субјективно и објективно тумачење, статичко и еволуционистичко тумачење, везано и слободно тумачење).

Законитост

Начело и обележја законитости; врсте законитости; средства за обезбеђење законитости и правни лекови; санкције због незаконитости правних аката; правоснажност и извршност правних аката.

Правни систем

Појам и принципи правног система; елементи правног система; подела на групе права (јавно и приватно право, материјално и формално право, унутрашње и међународно право, државно и аутономно право); врсте правних система.

Вредносни аспект права и правна држава и владавина права

Појам вредности; аксиологија права (правда, слобода, истина, људско достојанство, правна сигурност, једнакост, ред, мир, солидарност, целисходност и делотворност); појам и изазови правне државе и владавине права.

Теоријска настава

Обухвата теоријско разматрање основних питања везаних за државу и право. Теоријска настава се креће од поставке проблема, преко класичних и савремених теоријско-правних и филозофско правних схватања државе и права па све до конкретног разрешења проблема везаних за ваљано функционисање државе и адекватну примену правних прописа државе.

Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)	Практична настава обухвата проверу свих теоријско-правних и филозофско-правних поставки на практичним питањима везаним за државу и право. Дакле, у разним облицима практичне наставе проверава се исправност теоријских поставки, поставки датих на апстрактној равни са каје се сада спуштамо на врло конкретне појавне облике датих проблема.			
Литература				
1	М. Трајковић, <i>Увод у право</i> , Пунта, Ниш, 2022.			
2				
3				
4				
5				
Број часова активне наставе недељно током семестра/триместра/године				
Предавања	Вежбе	ДОН	Студијски истраживачки рад	Остали часови
5 15x5=75	1 15x1=15	1 15x1=15		
Методе извођења наставе	<ul style="list-style-type: none"> - Предавања - Вежбе - Часови семинара (презентација и дускусија семинарских радова студената) - Индивидуалне консултације - Истраживачки пројекат (рад студената у истраживачким групама) 			
Оцена знања (максимални број поена 100)				
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит		Поена
активност у току предавања	0-15	писмени испит		0-8
практична настава	0-15	усмени испит		0-50
Колоквијуми	0-6			
Семинари	0-6			
Списак тема по недељама				
1			-Појам Увода у право; -Предмет Увода у право; -Метод Увода у право и -Однос Увода у право и Филозофије права	М. Трајковић, <i>Увод у право</i> , стр. 13-20.
2			-Држава као друштвена појава и потреба; -Теоријско-правни развој појма државе; -Елементи државе;	М. Трајковић, <i>Увод у право</i> , стр. 25-55.
3			-Функције државе и њене власти; -Промене у државно правном поретку и	М. Трајковић, <i>Увод у право</i> , стр. 71-68.

			-Да ли држава може да нестане	
4			-Појам државне организације; -Начело хијерархије унутар државне организације; -Улога службених лица у државној организацији; -Појам и врсте државних органа и -Разликовање главних власти у држави.	М. Трајковић, <i>Увод у право</i> , стр. 71-88.
5			-Од представе идеалне државе до реалности; -Главни облици државе; -Облик владавине; -Појам и врсте монархије; -Појам и врсте републике и -Монархија и република – прошлост и садашњост.	М. Трајковић, <i>Увод у право</i> , стр. 91-106.
6			-Облици политичког режима; -Аутократија – појам и врсте; -Демократија – појам и врсте и -Стварне разлике између аутократије и демократије.	М. Трајковић, <i>Увод у право</i> , стр. 109-136.
7			-Облици државног уређења; -Јединствена држава; -Савези држава и -Како ће ствари са државним уређењем изгледати.	М. Трајковић, <i>Увод у право</i> , стр. 139-150.
8			-Облици државне власти; -Јединство власти; -Подела власти и -Поређење и резултати упоређивања.	М. Трајковић, <i>Увод у право</i> , стр. 153-161.
9			-Развој појма права кроз правно-филозофске мисли; -Узроци настанка и корен права; -Делатност стварања права; -Друштвени и правни поредак и -Друштвена норма – појам и врсте.	М. Трајковић, <i>Увод у право</i> , стр. 165-218.
10			-Појам правне норме; -Структура правне норме; -Улога друштвених и правних норми; - Појам правног акта; -Форма (облик) и садржина правног акта; -Хијерархија правних аката и -Неслагање унутрашњег акта са	М. Трајковић, <i>Увод у право</i> , стр. 218-253.

			његовим спољним изразом.	
11			<ul style="list-style-type: none"> -Појам и врсте извора права; -Устав; -Закон и законик; -Општи подзаконски акти; -Општи акти друштвених организација; -Уговорно и обичајно право; -Судска пресуда; -Правна наука; -Појам и подела појединачних правних аката; -Вредности као извор права; -Важење правних аката и -Законитост правних аката. 	М. Трајковић, <i>Увод у право</i> , стр. 253-293.
12			<ul style="list-style-type: none"> -Појам и елементи правног односа; -Правни субјекат и врсте правних субјеката; -Правни објекат; -Субјективно право; -Правна обавеза; -Правне чињенице и -Правне претпоставке и фикције. 	М. Трајковић, <i>Увод у право</i> , стр. 297-323.
13			<ul style="list-style-type: none"> -Појам и врсте примене права; -Процес примене права; -Појам, предмет и субјекти тумачења и -Средства и методи тумачења правне норме. 	М. Трајковић, <i>Увод у право</i> , стр. 327-363.
14			<ul style="list-style-type: none"> -Начело и обележја законитости; -Врсте законитости; -Средства за обезбеђење законитости и правни лекови; -Санкције за незаконитост правних аката; -Правоснажност и извршност правних аката; -Појам, принципи и елементи правног система; -Подела на групе права и -Врсте правних система. 	М. Трајковић, <i>Увод у право</i> , стр. 365-399.
15			<ul style="list-style-type: none"> -Вредносни аспект права; -Појам вредности; -Аксиологија права и -Правна држава и владавина права. 	М. Трајковић, <i>Увод у право</i> , стр 401-438.